

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Cirkulärnr: 2007:5
Diariernr: 2007/0143
Handläggare: Tobias Johansson
Avdelning: Avd för tillväxt och samhällsbyggnad
Sektion/Enhet: Planering och hållbar utveckling
Datum: 2007-01-22
Mottagare: Kommunstyrelserna
Miljö- och hälsoskyddsnämnderna
Miljökontoren
Rubrik: Nytt avgiftssystem för kommunernas livsmedelskontroll

CIRKULÄR 2007:5

Avd för tillväxt och samhällsbyggnad
Planering och hållbar utveckling
Tobias Johansson

Kommunstyrelserna
Miljö- och hälsoskyddsnämnderna
Miljökontoren

Nytt avgiftssystem för kommunernas livsmedelskontroll

Den första januari 2007 infördes ett nytt avgiftssystem inom avgiftskontrollen. Regering och riksdag har beslutat att livsmedelskontrollen i Sverige i fortsättningen helt ska bekostas genom de avgifter som företagen betalar.

Det ger kommunerna möjlighet att finansiera livsmedelskontrollen via avgifter. De nya avgiftsreglerna är inte detaljreglerade i samma omfattning som tidigare. Varje kommun har därför möjlighet att anpassa innehållet i taxan utifrån egna erfarenheter och förutsättningar.

Från och med den 1 januari 2006 fick EU:s medlemsländer en gemensam livsmedelslagstiftning. Reglerna finns i så kallade EG-förordningar som gäller direkt i hela EU. De gemensamma reglerna ställer krav både på den enskilde företagaren och kontrollmyndigheter men också på varje medlemsland.

Varje land ska genom allmän beskattning eller avgifter se till att tillräckliga finansiella resurser finns för den offentliga kontrollen. Väljer ett land avgiftsfinansiering ska ett antal principer följas. Regering och riksdag har beslutat att livsmedelskontrollen i Sverige i fortsättningen ska finansieras via avgifter som företagen betalar.

Avgiftssystemets principer och det kommunala självstyret

De nya avgiftsreglerna är inte detaljreglerade i samma omfattning som tidigare. Istället för bindande föreskrifter från Livsmedelsverket ska kommunerna istället utforma en egen taxa. Därmed har varje kommun möjlighet att anpassa innehållet i taxan efter lokala erfarenheter och förutsättningar. Kommunerna begränsas dock av vissa regler i sin avgiftsättning. Dels genom de kommunalrättsliga principerna om likställighet och självkostnad och dels genom de principer som fastställs i

Sveriges Kommuner och Landsting

118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20
Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50
info@skl.se, www.skl.se

kontrollförordningen (882/2004) samt förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel, SFS 2006:1166.

Sveriges Kommuner och Landsting ger kommunerna vägledning i arbetet med att fatta beslut om taxa. Förbunden har bl.a. anordnat seminarier och tagit fram skriften *”Underlag för taxesättning inom livsmedelskontrollen”*.

Avgiftssystemets utformning

Avgiftssystemet innebär att kommunen blir skyldig att ta ut en avgift för den kontroll man bedriver och varje kommun beslutar själv om avgiftens storlek för varje livsmedelsföretag. Grundprincipen är att varje anläggning ska stå för de kostnader som den ger upphov till. Varje livsmedelsföretag ska betala en fast årsavgift för den s.k. planerade kontrollen. Utifrån en av fullmäktige fastställda timtaxa och kontrollmyndighetens uppskattade tidsåtgång fastställs en årlig kontrollavgift för varje objekt.

Kontrollen ska också vara riskbaserad och ta hänsyn till bl.a. verksamhetens omfattning och risk. Kontrollbehovet blir därför olika stort beroende på vilken typ av verksamhet som bedrivs. Grundprincipen är att kontrollen ska sättas in där behovet är som störst. Antalet kontrolltimmar hos en livsmedelsföretagare kan därför öka eller minska utifrån hur väl denne hanterar sina risker och uppfyller lagstiftningens krav. Systemet är därför tänkt som ett incitament till företag att sköta sin egenkontroll eftersom färre kontrolltimmar ger en lägre årsavgift. Om stora brister uppmärksammas i samband med den normala kontrollen kan extra kontroll krävas för att följa hur bristerna har åtgärdats. Denna typ av extra kontroll ingår inte i den årliga avgiften och måste därför betalas av det ansvariga företaget.

Kommunen ska också ta ut en avgift för prövning av godkännande eller registrering av en livsmedelsanläggning.

Livsmedelsverkets modell för riskklassificering

Livsmedelsverket har tagit fram en modell för riskklassificering av olika verksamheter. Initialt används den s.k. riskmodulen. De olika verksamheterna får ett visst antal riskpoäng utifrån den verksamhet som bedrivs, typ av livsmedel som hanteras och produktionens omfattning (exempelvis antal portioner). Restauranger på förskolor, äldreboenden, sjukhus som serverar specialmat till allergiska personer får extra riskpoäng. Utifrån resultatet från klassificeringsmodellen placeras verksamheterna i olika grupper och ges en initial kontrolltid.

För att få väga in hur en enskild livsmedelsföretagare uppfyller lagstiftningens krav finns även en erfarenhetsmodul. Genom denna modul kan de olika verksamheterna placeras in i olika erfarenhetsklasser. Kontrollmyndigheten kan utifrån

erfarenhetsmodulen bedöma om en enskild livsmedelsanläggning behöver fler eller färre kontrolltimmar.

För att fastställa de olika livsmedelsföretagen kontrollbehov kan en kommun välja att helt eller delvis följa Livsmedelsverkets klassificeringsmodell eller använda en egen modell för klassificering. Mer om detta beskrivs i den ovan nämnda skriften *”Underlag för taxesättning inom livsmedelskontrollen”*.

Övriga förändringar

Livsmedelsverkets verksamhet ska inte längre delfinansieras via avgifter från kommunerna.

Branschstöd för offentliga verksamheter

I egenskap av verksamhetsutövare berörs kommuner och landsting såväl av svenska som EU-gemensamma regler. De nya reglerna har inneburit vissa förändringar, som exempelvis att små förskolor och dagbarnvårdare inte längre är undantagna i lagstiftningen. Samtidigt är de nya reglerna betydligt mindre detaljerade än tidigare, vilket delvis försvårar eftersom t.ex. temperaturgränser inte längre föreskrivs.

För att hjälpa de offentliga livsmedelsföretagen inom kommuner och landsting har förbunden påbörjat ett arbete med att ta fram branschriktlinjer för hur kraven i lagstiftningen ska kunna uppnås.

Mer information om det nya avgiftssystemet

Lagstiftning och förarbeten:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.
- Förordning om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel, (2006:804).
- Anpassningar till nya EG-bestämmelser om livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd m.m. Prop. 2005/06:128.

Övrigt material från Livsmedelsverket och Sveriges Kommuner och Landsting

- Riskklassificering av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrollavgifter (Livsmedelsverket).
- Underlag för taxesättning inom livsmedelskontrollen.
- Underlag för information till företagarna.

- Cirkulär 2006:82: Underlag för nämndbeslut om delegationsordning för den kommunala livsmedels- och foderkontrollen.
- Cirkulär2006:62: Underlag till delegationsordning för den kommunala livsmedels- och foderkontrollen.

Samtliga material finns att hämta på förbundens webbsida www.skl.se.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avd för tillväxt och samhällsbyggnad

Ulf Johansson

Ann-Sofie Eriksson